

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาที่สูบบุหรี่และ เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาที่สูบบุหรี่ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2553 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาของอำเภอพรานกระต่าย จำนวน 277 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบทดสอบความรู้เรื่อง บุหรี่ 3) แบบวัดเจตคติที่มีต่อบุหรี่ 4) แบบสอบถามปัจจัยเชื้อ ปัจจัยเสริมเกี่ยวกับบุหรี่ 5) แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติวิเคราะห์ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression) ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชรพบว่า

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ส่วนใหญ่พบว่า อายุส่วนใหญ่ อยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี ร้อยละ 62.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาส่วนใหญ่ มากกว่าและเท่ากับ 2 แต่ไม่ต่ำกว่า 3 ร้อยละ 79.1 คนในครอบครัวที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ 1 คน ร้อยละ 44.8 ค่าใช้จ่ายที่ได้เฉลี่ย 1,068.33 บาท ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องบุหรี่ในระดับต่ำร้อยละ 53.1 มีระดับเจตคติต่อบุหรี่โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีระดับปัจจัยเชื้อโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับปัจจัยเสริมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับพฤติกรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2 สมการพยากรณ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชาย ระดับมัธยมศึกษา อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยเสริม (X8) เจตคติเกี่ยวกับบุหรี่ (X6) และ ความรู้เกี่ยวกับ บุหรี่ (X5) ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 2.207 + .195 X_8 - .324 X_6 + .628 X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .214Z_8 - .236Z_6 + .148Z_5$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. จากการศึกษาค้นคว้าและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางบาล จังหวัดกำแพงเพชรพบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ส่วนใหญ่พบว่า อายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาส่วนใหญ่ มากกว่า และเท่ากับ 2 แต่น้อยกว่า 3 คนในครอบครัวที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ 1 คน ค่าใช้จ่ายที่ได้เฉลี่ย 1,068.33 บาท ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีความรู้เรื่องบุหรี่ในระดับต่ำร้อยละ 53.1 หมายความว่า เด็กที่เริ่มเข้าสู่วันรุ่นตอนต้น ที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและระดับความรู้ ต่ำ และอาศัยอยู่กับครอบครัวที่สูบบุหรี่ส่วนใหญ่ และมี ค่าใช้จ่ายเป็นของตนเอง จะเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ อภิปรายได้ว่า เด็กวัยนี้ เป็นวัยรุ่น เริ่มต้น เป็นวัยที่มีความต้องการอยากรู้อยากทดลอง บุหรี่เป็นสิ่งที่วัยรุ่นต้องการเรียนรู้ ด้วยตนเองอยากรู้อาสาแล้วสนุกสนาน หรือเกิดความรู้สึกอย่างไร และ วัยรุ่นยังมีพฤติกรรม เลียนแบบโดยได้รับจากอิทธิพลจากเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่และจากอิทธิพล ของผู้ปกครองที่ทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง อีกสาเหตุหนึ่งเกิดจากความเข้าใจผิด วัยรุ่นจะมี ค่านิยมผิด มักคิดว่าพฤติกรรมการสูบบุหรี่ สูบแล้วโก้เก๋ หรือเป็นลูกผู้ชายเต็มตัว สอดคล้อง กับอัจฉราวรรณ สร้อยทอง (2542) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้น ม.1 - 6 รวม 10 แห่ง จำนวน 2,243 คน ผลการทดลองพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ ผลทางการศึกษา การมีบุคคลใกล้ชิดสูบบุหรี่

2. จากการศึกษาค้นคว้าที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยม ที่สูบบุหรี่ พบว่าพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมีความสัมพันธ์กับเจตคติ เกี่ยวกับบุหรี่ มากที่สุด ในทิศทางตรงกันข้าม หมายความว่า พยากรณ์ได้ว่านักเรียนชายระดับมัธยมที่มีเจตคติ ด้านบวก คือเห็นบุหรี่เป็นสิ่งดี จะมีพฤติกรรม การสูบบุหรี่สูง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนระดับมัธยมที่สูบบุหรี่ ต่อมาได้แก่ ปัจจัยเสริม (เพื่อน ครอบครัว สื่อ) และความรู้ เกี่ยวกับบุหรี่ ตามลำดับ โดยทั้งสองตัวแปร มีทิศทางไปทางเดียวกัน พยากรณ์ได้ว่านักเรียนชาย

ระดับมัธยมที่มีเจตคติด้านบวก คือเห็นบุหรี่เป็นสิ่งดี จะมีพฤติกรรม การสูบบุหรี่สูง ในขณะที่เดียวกันเพื่อน สื่อ มีอิทธิพลทางบวกกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่คือ หากมีเพื่อนสูบบุหรี่ การเข้าถึงสื่อด้านบุหรี่ได้ สูง พฤติกรรมการสูบบุหรี่จะสูงตาม เช่นเดียวกับความรู้เรื่องบุหรี่ นักเรียนที่มีความรู้เรื่องบุหรี่ระดับต่ำ พฤติกรรมการสูบบุหรี่จะสูง อธิบายได้ว่า นักเรียนระดับมัธยมมีอายุ อยู่ระหว่าง 11 – 19 ปี เป็นช่วงอายุของวัยรุ่น ที่มีการเปลี่ยนแปลง ด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ และสติปัญญา คือมักมีพฤติกรรม อยากรู้ อยากลอง บุหรี่ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่นักเรียนระดับมัธยม สนใจ อยากลอง ซึ่งเมื่อผ่านประสบการณ์การสูบบุหรี่แล้ว บุหรี่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น คลายเครียด นอนหลับดี ผู้สูบบก่เกิดเจตคติ (ด้านบวก) เห็นว่าบุหรี่เป็นสิ่งดี เสริมด้วยวัยรุ่นมีความรักเพื่อนสูง จึงมักมีพฤติกรรมคล้ายเคียงกันเพื่อแสดงออกถึงความจริงใจ เพื่อนสูบบุหรี่ จึงสูบบตาม ด้านการเข้าถึงสื่อ และเทคโนโลยี ของบ้านเมือง มีความเจริญก้าวหน้าทำให้นักเรียน เข้าถึงได้หลากหลายรูปแบบ ผู้ผลิตบุหรี่ยกพยายามจะเสนอบุหรี่ผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบเช่นกัน เช่นผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผ่านการให้สปอนเซอร์ ส่วนความรู้เรื่องบุหรี่มีน้อยเนื่องจากความรู้เรื่อง บุหรี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเรียนวิชาสุขศึกษาทางโรงเรียนยังไม่เน้นให้ความสำคัญเท่ากับ วิชาหลัก จึงสรุปว่าสาเหตุที่ นักเรียนมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ มีส่วนมาจากความเป็นวัยรุ่นมีอารมณ์ ด้านอยากรู้ อยากลอง อีกสาเหตุหนึ่งจากการคบเพื่อนและสื่อที่เข้าถึงง่ายการอยู่ในครอบครัวที่มี บุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ทำให้เห็นว่าไม่ผิดและไม่อันตราย อีกสาเหตุหนึ่งคือ มีความรู้ระดับต่ำ ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธาณินทร์ สุทธิประเสริฐ (2544) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทางด้านทัศนคติ ต่อการสูบบุหรี่ ค่านิยมต่อการสูบบุหรี่ภายในกลุ่มเพื่อน มี ความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับ บทความวิชาการของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ที่กล่าวถึง สาเหตุของการสูบบุหรี่ คือ สาเหตุที่เริ่มสูบบุหรี่คือ 1) ค่านิยมผิด มักคิดว่าโก้เก๋ หรือเป็นลูกผู้ชายเต็มตัว ทำให้สดชื่น จิตใจชุ่มชื่น ทำให้คลายเครียด หายเหงาได้ 2) อิทธิพลของเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนสนิทสูบ 3) จากการโฆษณา สอดคล้องกับบทความสถานการณ์การสูบบุหรี่ของคนไทย โดย ประกิต วาทีสาธกกิจ และกรองจิต วาทีสาธกกิจ (2552) ที่ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการเริ่มสูบบุหรี่ ความอยากลอง ตามอย่างเพื่อน เพื่อเข้าสังคม ความเครียด กระแสของสื่อโฆษณา สื่อ สอดคล้องกับ กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ PRECEDE Framework ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรม มีแนวคิดในการวิเคราะห์หรืออยู่ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัย ภายในตัวบุคคล กลุ่มที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกบุคคล (Extra Individual Causal Assumption) กลุ่มที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยหลายปัจจัย (Multiple Causal Assumption)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัย พบว่า อายุ ความรู้ ทักษะคนดี ชุมชนมี กลุ่มเพื่อนและสื่อ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ จึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองควรส่งเสริมนโยบาย โรงเรียนปลอดบุหรี่ โดยมีกิจกรรม ส่งเสริมด้านความรู้ การป้องกันกลุ่มเสี่ยง และการจัดสิ่งแวดล้อมไม่ให้เอื้อต่อการสูบบุหรี่ เช่นไม่ให้มีมุมอับลับตา
2. โรงเรียนควรส่งเสริมวิชาการ “การคบเพื่อน เทคนิคการปฏิเสธ และพระราชบัญญัติ บุหรี่”
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควรรณรงค์ “โทษของบุหรี่” อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา